

Fuglekameraet i Ilene naturreservat – et vellykket, men utfordrende prosjekt

Visste du at grågåsa er en svært aktiv stubbebryter? Eller at gråhegrer kan fiske hele natten? Og hvem sover mest på dagtid, kråkefuglene eller andefuglene? Fuglekameraet i Ilene naturreservat i Tønsberg gir oss ny viten og innsikt i fuglenes atferd og om livet i et lukket våtmarksområde.

Av Ragnar Syvertsen

I nærmere 10 år har det stått et webkamera i Ilene naturreservat. Fuglekameraet har gjennom disse årene gitt oss store muligheter til å overvåke og se inn i et naturreservat på en helt spesiell og unik måte – uten noen form for forstyrrelser. Denne form for innsyn har gitt oss helt utrolige, avslørende og til dels ukjente detaljer om fuglenes liv og atferd i reservatet. Vi skal likevel ikke legge skul på at prosjektet i lange perioder har vært ute av drift. Det har også vært et meget tidkrevende prosjekt, og ikke minst utfordrende når det gjelder økonomi, datatekniske problemer og praktiske løsninger.

Prosjektet startet allerede i 2010, etter en idé hentet fra Vejlernes naturcenter i Danmark. Gjennom et fast utplassert webkamera i Ilene naturreservat, et verneområde som i 1985 fikk status som Ramsar-område, ønsket vi å sende livebilder direkte til våtmarkssenteret på Ilene. I tillegg ønsket vi at publikum kunne se livebilder (streaming), samt selv kunne styre fuglekameraet via NOF avdeling Vestfolds nettside www.fuglekamera.no. Dette var ambisiøse ønsker som utløste en del praktiske, tekniske og ikke minst datarelaterte utfordringer.

Et webkamera med nødvendig teknisk utrustning ble plassert på en liten halvøy midt inne i reservatet på det som kalles Vestre Ilene. Erfaringer gjennom mange år tilsa at dette lille området trolig kan ha den største tettheten av våtmarksfugler på hele Østlandet.

Nødvendige inngrep, endret infrastruktur, teknisk utstyr og et ønske om mulig stedsplassering i reservatet ble raskt avklart av forvaltningsmyndigheten høsten 2010. For å unngå eventuelle forstyrrelser av fugl samt unødvendige langsiktige skader på våtmarka i reservatet, skulle arbeidene gjennomføres i vinterhalvåret og være avsluttet i god tid før vårsesongen. Det ble også bestemt at nødvendige strømførende og fiberoptiske kabler (850 m) skulle legges i bakken. Som en fotnote til dette ble arbeidene utført i januar 2011 med kuling fra nord og 15-20 kuldegrader i luften!

Under denne fasen av prosjektet var Miljødirektoratet og Fylkesmannen i Vestfold viktige bidragsytere på ulike plan.

I de siste årene frem mot 2018 ble, etterhvert kamera og nødvendig utstyr avlegs og delvis utdatert, og man hadde derfor behov for et nytt avansert

kamera om prosjektet skulle opprettholdes og leve videre.

Fuglekameraet er i dag et avansert HD/overvåkingskamera fra AXIS (Q8685-LE) med 30x optisk zoom, og påmontert IR-lys. IR-lyset dekker et område på inntil 500 meter fra kameraet. IR, eller infrarødt lys, gjør det mulig å overvåke et begrenset område rundt kameraet også på natten. Da kameraet er plassert nært saltvann (brakkvann), valgte vi også å montere egen vinduspusser samt vindusspyler/tank som også kan styres via internett. Alle tekniske og datarelaterte installasjoner er gjennomført av Nokas Teknikk Sør gjennom egen avtale. Alle opptak fra fuglekamera blir automatisk lagret i egen server i maks. én uke. Derfor må alle viktige og unike opptak som ønskes lagret overføres til en ekstern harddisk (4TB) innen en uke. I dag er det lagret nær 1TB med videoopptak

Ilene naturreservat i Tønsberg er blant de viktigste våtmarksområdene rundt Oslofjorden. På holmen midt i bildet står webkameraet plassert i høyre kant. Foto: Arnt Mollan.

og nærmere 1000 foto fordelt på rundt 70 forskjellige fuglearter, flere pattedyr og unike naturbilder.

Gjennom disse årene har eierskapet til prosjekt fuglekamera, inkludert tekniske installasjoner, i hovedsak tilhørt Fylkesmannen i Vestfold. I en periode frem til sommeren 2020 ble fuglekamera driftet av et sam-eie bestående av representanter fra Fylkesmannen i Vestfold og Telemark, Besøkssenter våtmark Ilene og NOF avd. Vestfold. I egen avtale datert 1. juli 2020 ble eierskap og bruk av fuglekameraet formelt overført vederlagsfritt til NOF avd. Vestfold. I avtalen fremgår det også at Besøkssenter våtmark Ilene kan benytte kameraet i forbindelse med undervisning ved senteret.

Kameraprojektet styres nå i sin helhet av NOF avd. Vestfold gjennom en utpekt brukergruppe. Foreningen har også etablert egen nettside,

www.fuglekamera.no. Via denne nettsiden kan man se livebilder fra fuglekameraet. Styring av kameraet for allmennheten er inntil videre satt ut av drift, men det jobbes for å få løst denne utfordringen på sikt. På den nevnte nettsiden finner man også annen viktig informasjon om Ilene naturreservat og et spennende video- og bildearkiv fra fuglekameraet. Det legges også jevnlig ut morsomme, interessante og lærerike videoopptak fra fuglekameraet, som regel med tekst, på Facebooksidene til fugleforeningen og våtmarkssenteret, men også på Youtubekanalene til fuglekameraet. Facebook har for oss blitt en vellykket formidlingskanal! Flere av innleggene fra fuglekameraet har blitt vist mer enn 10 000 ganger og en video ble sett av hele 20 700 personer!

Om man ser på de mange hundre helt unike og til dels avslørende videoopptak av fugler, pattedyr og natur, så

Webkameraet på Ilene er utstyrt med IR-lys, vindusspyler og en antenne for trådløs overføring til våtmarkssenteret.

har prosjektet så langt vært vellykket. Derfor ønsker fugleforeningen å lage en film om fuglelivet i Ilene naturreservat basert på alle disse opptakene. Dette prosjektet vil bli gjennomført i egen avtale med et lokalt tv- og filmproduksjonsselskap. Men, som nevnt over, vi har fortsatt endel utfordringer med hensyn til eksisterende tekniske installasjoner, drift og stabilitet omkring fuglekameraet.

Prosjekt fuglekamera hadde ikke vært mulig å realisere uten økonomisk støtte fra flere hold. Innledningsvis var det en grunnleggende støtte fra Miljødirektoratet og Fylkesmannen i Vestfold. Senere har avgjørende og helt nødvendig støtte kommet fra Sparebankstiftelsen DNB og Bess Jahres stiftelse.

Avslutningsvis ønsker vi å takke alle samarbeidspartnere og bidragsytere for et utrolig godt samarbeid opp gjennom årene. Vi håper på fortsatt godt samarbeid og nødvendig støtte slik at prosjekt fuglekamera også i fremtiden kan gi oss unike bilder fra et fantastisk og lukket våtmarksområde.

Ragnar Syvertsen

Foto: Morten Brandt

Ragnar Syvertsen (f. 1944) er en pensjonert politioverbetjent fra Tønsberg. Arbeidet tidlig på 1960-tallet med vernet av Presterødkilen naturreservat (fredet 1969). Var med på å etablere/bygge opp Store Færder Ornitologiske Stasjon fra starten i 1962/63. Fremmet i 1982 forslag om vern av husmannsplassen Holmen som et fremtidig natursenter, i dag bedre kjent som Besøkssenter våtmark, Ilene. Har ledet arbeidet med fuglekameraet siden starten i 2011, og sitter i dag som styremedlem i NOF avd. Vestfold.

Siland sitter ofte på en stein i vannkanten og pusser fjædrakten. Foto: Webkamera Ilene.

Storskarv, her underarten mellomskarv, er en flink «fisker». Ses i reservatet gjennom hele året. Foto: Webkamera Ilene.

Gråhegre er utrolig flink fisker. Er tilstede i reservatet så lenge det er isfritt. Små flyndrer og stingsild er favorittmaten. Foto: Webkamera Ilene.